

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta " 2.60
za četrť leta " 1.30

Naročnina se pošilja
upravljalstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
alice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 7 d h.

Rokopisi se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 16.

V Mariboru, dne 20. aprila 1899.

Tečaj XXXIII.

Gospodarski boj.

Maribor, 16. aprila.

Najžalostnejši časi v zgodovini slovenskega naroda so brezdomno časi turških bojev. Leto za letom in sicer skozi več stoletij so prihajale od izhoda sem krvoločne turške čete ter si hotele z mečem in ognjem priboriti vhod v srednjo Evropo. Božja roka je postavila slovenski narod ob jug srednje Evrope in ga na ta način z bratskim hrvaškim narodom vred pozvala braniteljem zahodne krščanske vere in krščanske prosvete. Plug in meč moral je znati slovenski kmet zamenjavati, kakor se zamenjavata jasen dan in temna noč. Žalostna je v naši zgodovini doba turških bojev, a ob enem vendarle tudi najslavnejša. Slovenski narod je pokazal v teh časih svojo občudovanja vredno moč in silo. Mnogo svojcev je izkrevavelo v vsakem boju na bojnih poljih, mnogo jih je moralo oditi v trdo turško sužnost, toda vedno so nove moči vzklike iz slovenske zemlje. Kadar koli so pridrveli v naše krasne pokrajine turški roparji, vsakokrat so našli nove slovenske bojvnike, ki so se jim postavili z junaško navdušenostjo v bran. Stoletni boji niso iztrebili našega naroda, ampak so mu nazadnje pritisnili v roko zmagoslavno zastavo. Ob slovenskih mečih razbil se je turški polumesec. Božja previdnost je vedela, zakaj je ravno slovenski narod postavila ob jug srednje Evrope. Toliko žilavosti in jakosti nima vsaki narod

Potrli niso turški boji našega naroda, a oslabei so ga vendar občutljivo. Za njegovim

hrbtom se je nemški narod lahko prosvetno in gospodarstveno mirno razvijal in krepil, slovensko ljudstvo pa je ravno v teh dveh ozirih zaostalo. In niti zavedalo se ni svojega zaostanka. Še le ko je narodnostno gibanje vzbudilo tudi naš rod iz spanja, začel se je primerjati z drugimi ljudstvi. Tedaj je s strahom zagledal, da ni v isti vrsti z drugimi narodi. Od osemindesetega leta sem računimo svoj preporod. Obrnili smo se najprej na prosvetno polje. V vseh prosvetnih strokah se trudimo, pridobiti čast slovenskemu imenu. Naporen je ta trud, od vseh strani nas ovirajo, napredujemo pa vendarle.

V zadnjih letih smo se obrnili tudi na gospodarstveno polje. Globoko se je zajedel nemški kapital v naše ljudstvo. Zadnji čas je bil, da smo se vzbudili, sicer bi nam pijavke izpile slednjo kapljo krvi. Velika moč denarja stvarja gospodarski boj dvakrat težaven. Raztrgati je treba različne dosedaj veljavne družabne razmere, prilagoditi se je treba novim razmeram. Dočim se je vršil namreč narodno-prosvetni preporod le bolj znotranje, zahteva narodnostno-gospodarstveni, da znotranje in kar je družabnemu človeku še neugodnejše, tudi zunanje stopimo iz dosedanjega toka. Zato ni nobeno čudo, da naletava naše gospodarsko gibanje na mnogostransko nasprotstvo ali vsaj nezaupanje. Posojilnice, konsumna društva in gospodarske zadruge imajo sovražnikov in nezauparjev v obilici. Vendar to nas ne sme motiti!

Zadružno gibanje sloni na zdravih gospodarstvenih načelih. Osloboditi narod iz spon tujega kapitalizma, postaviti ga na lastne

noge ter mu zagotoviti samostalno gospodarstveno bodočnost, to so one misli, ki nas vodijo v gospodarski boj. Različne zapreke in težave niso znaki, da je naš boj neopravičen, ampak da imamo v tem boju, kakor v vsakem boju, opraviti s sovražnikom. In sedaj, ko smo že začeli boj, skrbeti nam je treba, da v njem tudi zmagamo. Zato pa potrebujemo navdušenosti in srčnosti.

Vendar nevarno bi bilo, ako bi se bojevali s slepo navdušenostjo in srčnostjo. Bodimo previdni, ozirajmo se na vse strani! Nikjer novodobni človek ni tako občutljiv kakor ravno v denarnih rečeh. Samo jeden pogrešek na naši strani škoduje nam lahko več nego cele vrste strastnih sovražnikov. Premislimo torej prej vsak korak, ki ga storimo! Gledajmo, da se ne vkrade med nas izdajica, katerega so privedli v boj le osební in sebični nameni, ne pa sveta skrb za občni blagor našega ljudstva! Bójmo gospodarski boj srčno, navdušeno, a z blagimi nameni ter s skrbno previdnostjo. In Bog bode z nami, ki nas je vstvaril žilave in vstrajne!

Uravnava Sotle.

(Govor dež. posl. J. Žičkarja dne 12. aprila.)

Visoka zbornica! Velikanska je škoda, ki jo napravlja Sotla, mejna reka med Štajarskim in Hrvaškim. Vsako leto skoro stopi iz svoje struge ter odnese s svojimi valovi na tisoče meterskih stotov sena s seboj, ali pa, kadar izstopi pred košnjo, zblati travo tako hudo, da se ž njo ne more krmiti živina. Tudi s tem škoduje, da podira bregove in

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

10. Odhod iz Kajre in izhod iz Egipta; Sueški kanal; premišljevanje v puščavi.

Afrikansko vroč dan je bil petek 22. aprila, ko smo iz Kajre odhajali; sicer so se nekteri romarji predpoldne v Nilovi reki kopali in ohladili, pa pozneje so se potili, kakor vsi drugi. Ob 11. uri morali smo na kolodvoru pripravljene biti in ko smo vsi skupaj zbrani stali, v rokah solnčnike ali kakšno palmovo vejo in obloženi z drugimi za potovanje potrebnimi rečmi, spominjal sem se živo Izraelcev, ki so tudi pri svojem izhodu iz Egipta enako pripravljene in podpasani čakali svoja dva voditelja Mojzesa in Arona; še celo v tem smo si bili podobni, da nismo imeli časa jesti, ampak smo morali v železniški voz seboj vzeti svoj obed: mrzlo meso, jajca in buteljko vina. V tem oziru smo pač bili na boljsem, ker nas nihče ni zasledoval in preganjal, kakor Faraó uboge jude, ampak so celo avstrijski zastopniki v Kajri prišli, nam srečno pot voščiti; in kakor pri našem pri-

hodu, tako se je tudi pri našem odhodu po velikem pokritem peronu kajrskega kolodvora čudno lepo razlegala in odmevala naša krasna cesarska pesem.

Vozili smo se nekaj časa po severni progi proti Aleksandriji do postaje Benha, kjer smo pol ure stali in se takorekoč na solncu pekli; gledali smo medtem, kakšni so ljudje in kaj počenjajo; na tej strani, pri postaji ponujali so nam zamorci razno južno sadje, oranže, limone itd., posebno pa črno kavo, katero smo kaj radi srebali. Doma v Evropi nisem prijatelj bobovi kavi, a na jutrovem so bili dnevi, ko sem skoro od same kave živel; prepričal sem se namreč, da je posebno gorka črna kava tam najboljša pijača in izvrsten pripomoček zoper žejo, vročino in mrzlico; seveda se je to pozneje, ko sem se bil že domu vrnil, precej hudo nad menoj maščevalo, ker celih 14 dni mi ni teknila nobena jed več in sem bil že celo oslabei. Na drugi strani železnice pa smo videli, kako Egipčani nove hiše stavijo ali zidajo; enakomerno obteženi osli in velblodi donášali so zidarjem pesek, kamenje in drugo gradivo; stregli so jim pa razposajeni dečki, ki so kar delo in svoje mojstre zapustili, kakor hitro so nas zapazili in so priskakljali k našim vagonom, da bi si izprosili od bogatih blede-ličnih tujcev, (ker po njihovem mnenju je

vsak Evropejec bogat) kak bakšiš; pa noben uradnik jim ni branil beračiti in popotnikov nadlegovati, pa tudi nihče jih ni na delo nazaj klical.

Tukaj krene železnica precej na desno proti vzhodu, in vozili smo se deloma mimo, deloma pa skoz tisto nekdanjo zelo rodovitno deželó Gesen, katero je po Faraonovem povelju egiptovski Jožef dal svojemu očetu Jakobu in svojim bratom, da so jo posedli in obdelovali; pa dandanes ti kraji niso več lepi in rodovitni, ker manjka jim pridnih rok in blagoslova iz nebes. Videli smo tudi blizu postaje Zagazik, razvaline starega paganskega mesta Bubastir t. j. mačkinje mesto, ker so tukaj po božje častili malika z mačkinjo glavo in so njemu na čast redili in lepo negovali več tisoč mačk; no, v teh krajih pač niso miši gotovo nikdar bile dobre volje, ker so mačke vedno bile doma in še v tolikem številu! — Železniška postaja Ramses v genski deželi nas je tudi spominjala starih Egipčanov, ker Faraó je ukazal sezidati mesti Ramses in Pitom s tem namenom, da bi tam bile velike žitne shrambe za slaba nerodovitna leta (2. Mojz. knjiga 1, 11). Tukaj se tudi nahaja hrib Telet Kebir, kjer so l. 1882 Angleži Egipčane premagali.

Pri silno nadležni vročini pripeljali smo se ob 4. popoldne v mesto Izmajlja, kjer smo